

RĪGĀ

2020. gada 11. novembrī
Nr. 1-26/201_e

Latvijas Darba devēju konfederācijai
lddk@lddk.lv

Informācijai
Finanšu ministrijai
Ekonomikas ministrijai
Ministru prezidenta birojam
paziņošanai e-adresē

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai
info@chamber.lv

Par Latvijas finanšu sektora attīstību

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir viena no vecākajām un pieredzējušākajām uzņēmēju organizācijām Latvijā, kas kā sabiedriskā organizācija apvieno Latvijā lielākos darba devējus finanšu sektorā. Asociācija kopš 1997. gada ir Latvijas Darba devēju konfederācijas (turpmāk – Konfederācija) biedrs, kā arī ir Konfederācijas padomes loceklis. Asociācija vienmēr uzsvērusi, ka, lai redzētu Latviju starp vadošajām Eiropas Savienības valstīm, veidojot atvērtu finanšu nozares vidi un veicinātu tās attīstību, ir būtiski nodrošināt sadarbību starp visām iesaistītajām pusēm, rosinot diskusiju un piedāvājot vispusīgi apsvērtus risinājumus par aktuālajiem nozares un visas tautsaimniecības jautājumiem.

Asociācija pateicas par iespēju 2020.gada 30.oktobrī Konfederācijas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas priekšsēdētājas sarunā paust viedokli un iepazīstināt ar Asociācijas sagatavotajiem priekšlikumiem samērīgas un saprātīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas prasības¹. Tikšanās laikā pārrunātais apliecina, ka **atklātā diskusijā starp visām iesaistītajām pusēm iespējams rast kopsaucēju virknē jautājumu, identificēt galvenās jomas, kurās sadarbība attīstāma, un atpazīt katrai no pusēm paveicamos uzdevumus, lai sasniegtu kopīgo mērķi.**

Ievērojot minēto, Asociācija vēlas sniegt skaidrojumus un priekšlikumus Konfederācijas prezidenta Vitālija Gavrilova 2020.gada 1.septembra vēstulē Nr. 2-9/14, kā arī Konfederācijas 2020.gada 9.oktobra vēstulē Nr. 2-9e/237 (turpmāk – Vēstules) paustajam.

Ir augsti novērtējama Vēstulēs norādītā Konfederācijas gatavība iesaistīties preventīvo pasākumu īstenošanā, Nacionālā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un

---

¹ https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/10/pasakumi_samerigai_NILLN_prasibu_izpildei.pdf

proliferācijas finansēšanas (turpmāk – NILLTPF) risku novēršanas stratēģijas apspriešanā un atbalsts un izpratne cīņā par nelegāli iegūtu līdzekļu izskaušanu. Asociācija kā Konfederācijas biedrs un padomes loceklis pilnībā atbalsta Konfederācijas aktīvu iesaisti NILLTPF novēršanas pasākumu īstenošanā, lai uzturētu valsts starptautisko konkurētspēju un investīcijām pievilcīgu vidi. Tāpat Asociācija piekrīt un jau šobrīd aktīvi iniciē pasākumus risku pārvaldības pilnveidošanai, lai būtu iespējams nodrošināt tās samērību un atbilstību labākajai starptautiskajai praksei.

Asociācija pievienojas Vēstulē minētajam, ka kredītiestādes iespējas atklāt klientam informāciju par konstatētajām nepilnībām, iztrūkstošās informācijas būtību, šobrīd ir nepietiekamas, ievērojot, ka nav skaidras, ar uzraugu vienotas izpratnes par to, kā šo informāciju atklāt, nepārkāpjot neatļautas konsultēšanas (padomi, kā apiet NILLTPF novēršanas sistēmu) un *tipping-off* prasības. “Konsultē vispirms” princips šajā situācijā nebūs risinājums, ņemot vērā, ka minētā principa mērķis ir panākt savstarpējo sapratni starp uzņēmējiem un uzraugošajām iestādēm, veicinot noteikto prasību izpildi, nevis tūlītēju sodu likšanu. Kredītiestāde ir privātpersona, kas neīsteno valsts varu, nepiemēro sodus attiecībā ar klientu, fizisko personu vai citu uzņēmumu. Tāpēc “Konsultē vispirms” princips nav tieši piemērojams kredītiestāžu darbībā. Lai uzlabotu situāciju klientu apkalpošanā un nodrošinātu pēc iespējas adekvātāku informācijas par konstatētajiem trūkumiem sniegšanu, Asociācija, kā vienu no saviem priekšlikumiem, samērīgas un saprātīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot NILLTPF novēršanas prasības, ir paudusi nepieciešamību Finanšu un kapitāla tirgus komisijai izstrādāt vadlīnijas šajā jautājumā. Minētais priekšlikums jau guvis arī uzrauga atbalstu.

Vienlaikus Asociācija vēlas uzsvērt, ka **NILLTPF novēršana ir kopīga visu sabiedrības locekļu proporcionāla atbildība**. Lai uzņēmumiem būtu plaši pieejami uzņēmējdarbībai un izaugsmei nepieciešamie finanšu pakalpojumi, svarīgi, lai šajā novēršanas darbā atbilstoši un patstāvīgi iesaistās arī banku klienti, it īpaši to profesionālās organizācijas, piemēram, atbilstošo vadlīniju, skaidrojumu izstrādē, pastāvīgā un jēgpilnā apmācību organizēšanā. Vēstulē aprakstītās problemātikas kontekstā jāteic, ka pamatkonts uzņēmumiem nav un nevar būt risinājums finanšu pakalpojumu pieejamībai, jo līdzīgi kā fizisko personu pamatkontu gadījumā, arī juridisko personu gadījumā kredītiestādei būtu jāatsaka šāda konta atvēršana un apkalpošana NILLTPF novēršanas prasību, kas noteiktas ar likumu, kontekstā un, ja juridiskā persona, piemēram, nespēj pierādīt līdzekļu izcelsmi vai atsakās iesniegt izpētei nepieciešamos dokumentus. Nenodrošinot attiecīgo prasību ievērošanu, Latvija atkāptos no starptautiskajiem standartiem un regulējuma NILLTPF novēršanas jomā.

Finanšu pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai jāveicina uzņēmēju izpratne par riskiem ikdienas darbībā un viņu darbībai un uzņemtajam risku līmenim atbilstoša risku vadība, tajā skaitā nodrošinot nepieciešamos pasākumus starptautisko un nacionālo sankciju ievērošanai. Tādējādi no savas puses veicinot finanšu sistēmas iespējas risku uzņemties, lai finanšu sistēma, savukārt, būtu spēcīgs atbalsts uzņēmēju ambiciozo mērķu sasniegšanā. Tikai izprotot šo kopīgo atbildību un atbilstoši tai strādājot ikdienā iespējams darboties atbilstoši līdzsvarotai, attīstību veicinošai risku pārvaldībai.

Minētā kopīgā atbildība, sadarbība un savstarpējā izpratne ir būtiska arī komentējot Vēstulēs izteikto priekšlikumu nodrošināt Latvijā izsniegto kredītu apjoma pieaugumu ne mazāk kā par 10% gadā gan uzņēmumiem, gan mājsaimniecībām. **Situācijā, kurā uzņēmumu spēja aizņemties, analizējot kapitāla pietiekamības un pelnītspējas rādītājus, vērtējama kā zema, kredītiestādes nevar vienlaikus īstenot arī savu vēlmi – kreditēt vairāk, ievērojot un veicinot atbildīgu kreditēšanu.** Norādāms, ka kredītiestādēm ir jāievēro atbildīgas kreditēšanas pamatprincipi, ar atbildību izturoties gan pret saviem noguldītājiem, gan nodokļu maksātājiem. Kā norādījusi Eiropas Centrālā banka - finanšu sektora stabilitātei, kas ir visas sabiedrības

interese, būtiski, lai arī kredītiestāžu pelnītspējas līmenis būtu adekvāts. Šobrīd Latvijas kredītiestādēm rādītāji ir atbilstoši. Diemžēl Latvijas uzņēmumu finanšu rādītāji, kurus izpildot, ir laba iespēja saņemt kredītiestādes finansējumu² lielā daļā gadījumu atpalkiek no apmierinoša līmeņa.³ Asociācija par konstatētajiem rādītājiem jau ir informējusi sadarbības partnerus gan Konfederācijā, gan citās uzņēmējus pārstāvošās organizācijās un aicinājusi kopīgi rast risinājumus.

Līdz ar to, lai būtu iespējams sasniegt Vēstulēs pausto priekšlikumu mērķus, svarīgi rast visaptverošu un ilgtspējīgu risinājumu, kā uzņēmumiem uzlabot rādītājus, kuri tiek vērtēti finansējuma piešķiršanas procesā.

Asociācijas ieskatā, lai veicinātu uzņēmumu pašu kapitāla stiprināšanu un rentabilitāti, izšķiroša un kritiski svarīga ir kapitāla tirgus attīstība, arvien plašāka finansējuma piesaiste izmantojot dažādus finanšu instrumentus, tostarp, obligācijas. Nozīmīgs notikums šajā jomā ir "Altum" un pensiju fondu pārvaldnieku kopīgi izveidotais «Altum kapitāla fonds». Nepieciešams turpināt pastāvīgi pilnveidot un efektīvizēt maksātspējas un piedziņas procesus, rīkoties izlēmīgi arī ar valsts uzņēmumu kapitāla instrumentu iekļaušanu regulētajā tirgū, efektīvi stimulēt visu kapitāla tirgus segmentu attīstību, pastāvīgi nodrošinot arvien plašāku kvalitatīvu ieguldījumu objektu piedāvājumu investoriem (arī pensiju fondiem, iedzīvotājiem) caur kapitāla tirgu un iezīmēt Baltijas valstis kā vienotu reģionu dažādos ieguldījumu indeksos. Papildus, ņemot vērā, ka ēnu ekonomikai ir būtiska negatīvā ietekme gan uz tautsaimniecības kredītēšanas straujāku pieaugumu, gan tautsaimniecības ilgtspēju un kapitāla tirgus attīstību, izšķiroša nozīme ir arī tās apkarošanai – tā paveikšanai Asociācija jau izteikusi virkni priekšlikumu⁴ un aicina Konfederāciju tiem pievienoties un aktīvi iesaistīties ēnu ekonomikas reālā apkarošanā un mazinašanā.

Asociācija kā Konfederācijas biedrs un padomes loceklis atkārtoti apliecinā apņemšanos sekot Konfederācijas misijai un dialoga ietvaros veicināt uzņēmēju konkurētspēju, kā arī veidot Latvijā uzņēmējdarbību atbalstošu un attīstošu vidi. Dialoga ietvaros Asociācija aicina savus priekšlikumus sākotnēji diskutēt Konfederācijas ietvaros, lai starpdisciplināru sarunu rezultātā veidotu visaptverošu skatījumu par risināmajiem uzdevumiem un panāktu to iespējami ilgtspējīgāko risinājumu visas sabiedrības interesēs.

Ar cieņu

valdes loceklis

Jānis Brazovskis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Laima Letiņa, laima.letina@financelatvia.eu

² Katra situācija/projekts, protams, ir individuāli, bet kopumā šie finanšu rādītāji raksturo projekta «veselīgumu».

³ https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/10/Finansu_nozares_aktualitates_16_10.pdf

https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/09/Kreditesanas-pasakums_0909.pdf;

https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/08/Asociacija_kreditu_likmes_noteicosie_faktori.pdf

⁴ [https://www.financelatvia.eu/wp-](https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/08/Par_priekslikumiem_enu_ekonomikas_ierobezosanas_planam.pdf)

[content/uploads/2020/08/Par_priekslikumiem_enu_ekonomikas_ierobezosanas_planam.pdf](https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2020/08/Par_priekslikumiem_enu_ekonomikas_ierobezosanas_planam.pdf)